

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

30 12 20 21 р.

м. Київ

№ 1479

Про затвердження стандарту
вищої освіти зі спеціальності
261 Пожежна безпека для третього
(освітньо-наукового) рівня
вищої освіти

На виконання частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 584),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти зі спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що додається.
2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2022/2023 навчального року.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Вітенка А.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
30.12.2021 р. № 1479

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	третій (освітньо-науковий)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	доктор філософії
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	26 Цивільна безпека
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	261 Пожежна безпека

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2021**

I Преамбула

Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступінь доктора філософії, галузь знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 261 Пожежна безпека (далі – Стандарт).

Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 30.12.2012 р. № 1479.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 261 Пожежна безпека Науково-методичної комісії № 12 з воєнних наук, національної та цивільної безпеки сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Стельмах Олег Адамович <i>голова підкомісії</i>	кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника Науково-методичного центру навчальних закладів сфери цивільного захисту;
Паснак Іван Васильович <i>заступник голови підкомісії</i>	кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника інституту з навчально-наукової роботи навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;
Сидоренко Володимир Леонідович <i>секретар підкомісії</i>	кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління у сфері цивільного захисту ДСНС України;
Шналь Тарас Миколайович	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри будівельних конструкцій та мостів Національного університету "Львівська політехніка".
Калиновський Андрій Якович	кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Національного університету цивільного захисту України

Фахівці, додатково залучені до розроблення Стандарту:

Чікаліна Тетяна Михайлівна	науковий співробітник Науково-методичного центру навчальних закладів сфери цивільного захисту
-------------------------------	---

Стандарт розроблено та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 261 Пожежна безпека Науково-методичної комісії № 12 з воєнних наук, національної та цивільної безпеки Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 17.12.2019 р. № 6.

Фахову експертизу проводили:

Фомін Станіслав	доктор технічних наук, професор, професор кафедри залізобетонних та кам'яних конструкцій Харківського
--------------------	---

Леонідович	національного університету будівництва та архітектури.
Ващенко	доктор фізико-математичних наук, старший науковий
Володимир	співробітник, професор кафедри моніторингу,
Миколайович	геоінформаційних та аерокосмічних технологій Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління.
Жартовський	доктор технічних наук, старший науковий співробітник,
Сергій	головний науковий співробітник науково-випробувального
Володимирович	центру Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту

Методичну експертизу проводили:

Козієвська	кандидат наук з державного управління, заступник керівника
Олена	секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань
Іванівна	освіти, науки та інновацій
Калашнікова	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент
Світлана	НАПН України, радник при дирекції Інституту вищої освіти
Андріївна	НАПН України

Стандарт розглянуто Державною службою України з надзвичайних ситуацій та Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 261 Пожежна безпека Науково-методичної комісії № 12 з воєнних наук, національної та цивільної безпеки Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 17.11.2021 р. № 4.

Стандарт вищої освіти погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 14-15.12.2021 р. № 19.

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	261 Пожежна безпека
Форми здобуття освіти	Очна (денна, вечірня), заочна
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з пожежної безпеки
Професійна кваліфікація	
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Галузь знань – 26 Цивільна безпека Спеціальність – 261 Пожежна безпека
Додаткові вимоги до правил прийому	
Опис предметної області	<p><i>Об'єкти вивчення та/або діяльності:</i> явища, проблеми, системи, заходи у сфері пожежної безпеки.</p> <p><i>Мета навчання:</i> підготовка фахівців, здатних продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері пожежної безпеки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, концепції, принципи, теорії у сфері пожежної безпеки.</p> <p><i>Методи, методика та технології:</i> технології забезпечення пожежної безпеки, методи аналізу, оцінки, оптимізації, моделювання систем і процесів, управління та прийняття рішень у сфері пожежної безпеки; сучасні цифрові технології.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> інформаційно-аналітичні інструменти, прилади та пристрої; системи протипожежного захисту, системи запобігання пожежам, системи підтримки прийняття управлінських рішень, спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти.</p>
Академічні права випускників	Можливість здобуття науково ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих
Працевлаштування випускників	Посади наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, інженерні, експертні, аналітичні тощо посади у дослідницьких, проектних та конструкторських установах і підрозділах, органах державної влади та місцевого самоврядування.

III Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності

Для здобуття вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії можуть вступати особи, що здобули освітній ступінь магістра. Для вступників, які здобули ступінь магістра за іншою спеціальністю, має проводитися додаткове вступне випробування, на якому вступник повинен продемонструвати компетентності і результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 Цивільна безпека, спеціальності 261 Пожежна безпека.

IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії складається з освітньої та наукової складових. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії з пожежної безпеки становить 30 – 60 кредитів ЄКТС.

V Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в сфері пожежної безпеки, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми пожежної безпеки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері пожежної безпеки та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з пожежної безпеки. СК02. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері пожежної безпеки, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку пожежної безпеки. СК03. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та

	<p>інструменти експериментальних, емпіричних і теоретичних досліджень у сфері пожежної безпеки, математичні методи, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.</p> <p>СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері пожежної безпеки, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень</p> <p>СК05. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті у сфері пожежної безпеки.</p>
--	--

VI Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Результати навчання	<p>РН01. Глибоко розуміти загальні принципи пожежної безпеки, а також методологію наукових досліджень, застосувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p>
	<p>РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати власних досліджень, наукові та прикладні проблеми у сфері пожежної безпеки державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях</p>
	<p>РН03. Розробляти, удосконалювати та досліджувати наукові, інноваційні інженерні проекти, концептуальні та комп'ютерні моделі процесів і систем пожежної безпеки які дають можливість створити та реалізовувати нове цілісне знання та професійну практику, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері пожежної безпеки та дотичних міждисциплінарних напрямках з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.</p>
	<p>РН04. Мати передові концептуальні та методологічні знання в сфері пожежної безпеки, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку пожежної безпеки, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</p>
	<p>РН05. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, опитувань, спостережень і математичного або комп'ютерного моделювання, наявні дані.</p>
	<p>РН06. Застосовувати сучасні методи організації та виконання науково-дослідних робіт, планування експерименту, статистичного</p>

	аналізу, результатів вимірювань під час проведення науково-дослідницької та інноваційної діяльності у сфері пожежної безпеки
	РН07. Формулювати і вирішувати наукові та прикладні проблеми у сфері пожежної безпеки, що пов'язані з процедурами спостереження об'єктів, прогнозуванням, попередженням, ліквідацією, мінімізацією наслідків пожеж з урахуванням досвіду світових практик
	РН08. Використовувати комп'ютеризовані бази даних, наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації, застосовувати інтернет-технології, апаратні та програмні засоби сучасних інформаційних технологій для вирішення завдань в сфері пожежної безпеки
	РН09. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері пожежної безпеки, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.
	РН10. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з пожежної безпеки та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

VII Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації	Атестація здійснюється у формі публічного захисту дисертації
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері пожежної безпеки або на межі кількох спеціальностей, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти.
Вимоги до публічного захисту (демонстрації)	

VIII Вимоги до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм

Вимоги до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм відсутні.

IX Вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності)

Повна назва Професійного стандарту, його реквізити та (або) посилання на документ	Професійного стандарту немає
Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю певного Професійного стандарту	

X Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Додаткові вимоги не передбачено.

XI Додаткові вимоги до структури освітніх програм, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Додаткові вимоги не передбачено.

XII Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18..>]

2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>].

3. «Кодекс цивільного захисту України» [Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/5403-17>].

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>].

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>].

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 року № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)».

7. ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.

8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584);

9. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 261 Пожежна безпека для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/261-pozhezhna-bezpeka-bakalavr.pdf>];

10. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 261 Пожежна безпека для другого (магістерського) рівня вищої освіти [Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/10/23/261_Pozhezhna_bezpeka_mahistr.pdf].

Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ

Пояснювальна записка

до Стандарту вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії галузі знань 26 Цивільна безпека; за спеціальністю 261 Пожежна безпека.

Стандарт вищої освіти містить вимоги до освітніх програм підготовки докторів філософії за спеціальністю 261 Пожежна безпека стосовно:

- обсягу освітньої програми для здобуття освітнього ступеня доктора філософії зі спеціальності 261 Пожежна безпека;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти;
- вимог до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм;

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Таблиця 1 демонструє відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК, а таблиця 2 – відповідність результатів навчання та компетентностей.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності, необхідний для набуття означених Стандартом компетентностей та результатів навчання. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і результатів навчання. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту.

Рекомендовані джерела

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Режим доступу: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf];
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) [Режим доступу: <https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/en.pdf>];
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) [Режим доступу: http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf];
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011. [Режим доступу: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>];
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 [Режим доступу: [http://uis.unesco.org/sites/default/files/](http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-) documents/international-

standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf];

6. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=82:bolonskyi-protsees-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>;

7. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=88:rozvytok-systemy-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity-ukrainy&start=80>;

8. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с. – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychni-rekomendatsii&start=80>.

Матриця відповідності визначених стандартом компетентностей НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння/навички УН1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики УН2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності УН3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність і автономія ВА1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності ВА2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Загальні компетентності				
ЗК01	Зн1		К1	
ЗК02			К1, К2	
ЗК03		УН1; УН2; УН3		ВА1
ЗК04	Зн1	УН1		ВА2
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
СК01	Зн1	УН1, УН3		ВА1
СК02	Зн1			
СК03	Зн1	УН1; УН2; УН3		ВА2
СК04		УН1; УН2	К1	
СК05		УН2	К2	ВА1

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності								
	Інтегральна компетентність								
	Загальні компетентності				Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
	ЗК01	ЗК02	ЗК03	ЗК04	СК01	СК02	СК03	СК04	СК05
РН01	+			+	+				
РН02	+					+		+	
РН03		+		+					+
РН04			+			+	+	+	
РН05	+						+	+	
РН06			+	+		+	+		
РН07									+
РН08				+		+	+		
РН09	+			+				+	
РН10	+	+		+		+	+	+	